

Joanna Siekiera
(Uniwersytet Wiktorii, Nowa Zelandia)

KOBIETY, KTÓRE PRZYCZYNIŁY SIĘ DO UMOCNIENIA RELACJI POLSKI Z NOWĄ ZELANDIĄ

ABSTRACT

WOMEN WHO HAVE CONTRIBUTED TO STRENGTHENING THE POLISH – NEW ZEALAND RELATIONS

Bilateral relations between Poland and New Zealand do not have a long history nor major trade or geopolitical strategic directions. However, friendly and deeply grounded in the consciousness of the New Zealand public opinion relations require better analysis also in Poland. The important role of Poles and New Zealand women in the process of establishing and then strengthening ties between Warsaw and Wellington cannot to be underestimated. What appears important, in the whole history of diplomacy, women have never had such huge impact on creating politics or interests of their nations. Though, such situation did actually take place since the beginning of the Polish-New Zealand relations constituting. These women, both as consuls, ambassadors and diplomatic representatives' wife, as well as ordinary citizens have showed their patriotic attitude in the partner country. Their efforts to depict tradition and culture of the other country contributed to create a good image of Poland in the Pacific, as well as New Zealand in the Central Europe, which already has its impact on the opening of new missions, the abolition of visas or export growth.

KEYWORDS: New Zealand, women in politics, women in diplomacy, diplomatic relationship

SŁOWA KLUCZOWE: Nowa Zelandia, kobiety w polityce, kobiety w dyplomacji, stosunki polsko-nowozelandzkie, stosunki dyplomatyczne

---

Celem niniejszego artykułu jest ukazanie ogromnej roli kobiet, zarówno Polek, jak i Nowozelandek, które dzięki swojej patriotycznej postawie, a także szerokim znajomościom w kręgach rządowych i dyplomatycznych, ugruntowały oficjalne stosunki Warszawy z Wellington. Choć relacje tych dwóch państw są relatywnie nowe, urzędowe nawiązanie stosunków na szczeblu ambasad nastąpiło bowiem w 1 marca 1973 r., nie można ich charakteryzować bez wpływu poszczególnych pań ambasadorów, konsuli czy żon polityków obu stron. Co jawi się warte podkreślenia, zarówno Polska, jak i Nowa Zelandia, wybierają na swoich przedstawicieli w partnerskim państwie właśnie kobiety. Ponadto, przewodniczącymi grup polonijnych, odpowiedzialnych za integrację diaspory oraz promowanie polskiej kultury na terenie Wysp, są najczęściej Polki¹. Tym samym należy położyć kres zjawisku, potocznie zwanym w kręgach dyplomatycznych „syndromem żony ambasadora”. Oznacza on, iż kobieta, z racji płci, może jedynie pełnić funkcje reprezentacyjne czy protokolarno-organizacyjne względem swojego męża. Jednakże przykład przyjaznych, głęboko ugruntowanych historycznie stosunków polsko-nowozelandzkich ukazuje, iż pracownice służby zagranicznej, dzięki bezproblemowym nawiązywaniu szerokich kontaktów, bardzo często spoza kręgu dyplomatów, doskonale wypełniają swoje zadania względem państwa i jego obywateli².

Relacje łączące Warszawę z Wellington nie stanowią priorytetowej współpracy dla żadnej ze stron, przede wszystkim ze względu na znaczne odległości geograficzne, nikłą, acz stale rosnącą, wymianę handlową³, a wreszcie przez relatywnie mały odsetek ludności zamieszkującej państwo przyjmujące. W Nowej Zelandii przebywa bowiem prawie 6 tysięcy osób polskiego pochodzenia, podczas gdy w Polsce – zaledwie 250 Nowozelandczyków, z czego połowa zatrzymuje się tu jedynie tymczasowo⁴.

-
- 1 Autorka wyjechała do Nowej Zelandii na badania naukowe w miesiącach luty-maj 2015 r. Miała tam okazję do uczestnictwa w wydarzeniach polonijnych organizowanych zarówno przez ambasadę oraz placówki konsularne, jak i grupy Polonii w najważniejszych ośrodkach na dwóch Wyspach.
  - 2 M. Krzymowski, *Ambasady będą zatrudniać żony ambasadorów*, „Wprost” 7 XI 2010.
  - 3 Według raportu Ministerstwa Gospodarki za rok 2014, obroty handlowe Polski z Nową Zelandią wyniosły 96,2 mln USD za rok 2013 wykazując tym samym wzrost o 27% w stosunku do poprzedniego roku: *Notatka o stosunkach gospodarczych z Polski z Nową Zelandią*, Warszawa 31.03.2015.
  - 4 Wywiad autorki z Ambasadorem RP Zbigniewem Gniatkowskim w Wellington, 6.03.2015.

Ostatecznie, co jest podkreślane przez polityków dwóch stron, oba państwa oficjalnie postrzegają siebie nawzajem jako przedstawicieli regionów. Dzięki wzmocnieniu relacji z Polską, Nowa Zelandia buduje pomost z Europą Środkowowschodnią, natomiast Warszawa – z wyspiarskich rejonem Pacyfikiem Południowym⁵. Dodatkowo, omawiane kraje mogą sobie wiele zaferować, natomiast dziedziny, w których możliwa jest współpraca, są wielosektorowe. Najnowszym przejawem tej międzykontynentalnej kooperacji są tzw. zielone technologie, a zatem m.in. odnawialne źródła energii, gospodarka odpadami oraz gospodarka wodno-ściekowa. Na prestiżowych targach „Go Green Expo”, które miały miejsce w Auckland w dniach 18–19 kwietnia 2015 r., jedynie Polska miała swoje narodowe stoisko⁶.

Przed analizą wpływu poszczególnych grup kobiet na wzmocnienie relacji omawianych narodów, konieczne jest, choćby skrótowe, przybliżenie historii dwustronnych stosunków oraz wychodźstwa z Polski. Do powstania tak licznej mniejszości narodowej, jaką stanowią obecnie Polacy w Nowej Zelandii, przyczyniły się cztery główne fale emigracji: XIX-wieczna, podróżniczo-odkrywcza; drugo-wojenna, najliczniejsza i najbardziej zróżnicowana; solidarnościowa, wbrew powszechnym opiniom nie polityczna, a ekonomiczna⁷; oraz współczesna, typowo już zarobkowa. Wychodźstwo podczas oraz tuż po zakończeniu działań II wojny światowej dało zacyzn bliskim relacjom obu państw. Wśród trzech grup emigrantów, tj. polskich Żydów, więźniów obozów pracy, a także sierot po żołnierzach Armii Anderska, to właśnie ta ostanía wpłynęła na

5 Mówiła o tym m.in. była Premier Nowej Zelandii Helen Clark przy otwarciu placówki w Warszawie w 2005 r., a także Minister Spraw Zagranicznych Grzegorz Schetyna podczas sejmowej konferencji „Dzień Azji i Pacyfiku” dnia 9.07.2015 r.: D. Pszczółkowska, *Rozmowa z premier Nowej Zelandii*, „Gazeta Wyborcza” 25 V 2005.

6 Jak argumentowała Agnieszka Kozłowska-Korbicz, koordynator projektu Ministerstwa Środowiska „GreenEvo”, Polscy przedstawiciele 15 firm cieszyli się dużą popularnością, z racji jedynej ekipy zagranicznej, której patronowała misja dyplomatyczna. Dla wielu Nowozelandczyków była to nierzadko pierwsza styczność z Polską, jako krajem propagującym zielone technologie. Wywiad autorki w Auckland, 18.04.2015.

7 Autorka przeprowadziła szereg wywiadów z członkami Polonii przede wszystkim w Auckland, Hamilton, Wellington oraz Christchurch, z których wynika, iż represje podczas Stanu wojenny w Polsce były oficjalnym czynnikiem dla wychodźstwa, choć to właśnie oczekiwane poprawienie stanu materialnego jawiło się głównym motywem emigracji do Nowej Zelandii.

rozkwit przyjaznych kontaktów Polski z Nową Zelandią⁸. Dwie kobiety, dzięki którym nie byłoby to możliwe to Maria Wodzicka, żona Konsula Generalnego w Wellington, Kazimierza hrabiego Wodzickiego, a także Janet Fraser, małżonka nowozelandzkiego premiera Petera Fräsera. Przyjaźń łącząca obie panie, jak również funkcja emisariuszki Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża sprawowana przez Polkę pozwoliły na szeroko zakrojoną pomoc polskim żołnierzom podczas wojny, ale też ostateczne przekonanie opinii publicznej do słuszności tej działalności humanitarnej względem wschodnioeuropejskiego narodu. Rząd w Wellington zgodził się na przyjęcie 733 polskich dzieci wraz z ich 102 opiekunami do specjalnie dla nich wyposażonego obozu w miejscowości Pahiatua, 160 km od stolicy. Sieroty te straciły rodziny w wyniku bezprawnej deportacji wgląd Syberii oraz ciężkich warunków na terenie Związku Radzieckiego. Z biegiem czasu, aklimatyzując się w Nowej Zelandii, mali Polacy odebrali w drugiej ojczyźnie staranne wykształcenie. Większość z nich starannie pracowało na rozwój nowopowstałego państwa (niezależność od Wielkiej Brytanii uzyskano w roku 1947 r. – J.S.), co do tej pory jest podkreślane z ogromną wdzięcznością przez polityków w Nowej Zelandii, jak i Polsce⁹. Jednym z „Dzieci z Pahiatua” był John Roy-Wojciechowski, mianowany następnie na pierwszego Konsula Honorowego Polski na Wyspach. Nominacji dokonała 26 marca 1999 r. Agnieszka Morawińska, Ambasador RP na Australię, Nową Zelandię i Papuę Nowej Gwineę, w dowód jego ogromnych osiągnięć dla propagowania historii Polski oraz przyjaznych relacji polsko-nowozelandzkich¹⁰.

-
- 8 A. Chodubski, *Specyfika kształtowania się zbiorowości polonijnej w Nowej Zelandii*, [w:] *Z Syberii na drugą półkulę: wojenne losy Polskich Dzieci z Pahiatua*, Lublin 2007, s. 79; M. Jaworowska, B. Gołębiowski, *Nowozelandzkie rozmowy*, Warszawa 2004, s. 13; S. Manterys, *Dwie ojczyzny: polskie dzieci w Nowej Zelandii: tulące wspomnienia*, Warszawa 2006, s. 21–22; D. Zdziech, *Pahiatua – „Mała Polska” matych Polaków*, Kraków 2007, s. 24.
  - 9 Podczas 70. obchodów przyjęcia „Dzieci z Pahiatua” na teren Nowej Zelandii, były Marszałek Sejmu Radosław Sikorski oficjalnie podziękował narodowi nowozelandzkiemu za ten akt humanitaryzmu, dzięki któremu spore grono Polaków stało się ważną częścią społeczeństwa Nowej Zelandii; otwarcie wystawy „Podróż nadziei. Polskie dzieci z Pahiatua. 1944–2014”, Warszawa 21.10.2014 r.; wywiad autorki z Prokuratorem Generalnym Nowej Zelandii, Christopherem Finlaysonem, 31.03.2015 Wellington.
  - 10 Bogata działalność byłego Konsula Honorowego została opisana w jego autobiograficznej książce pod redakcją J. Roy-Wojciechowskiego i A. Parkera, *Polski Nowozelandczyk: nadzwyczajna historia życia dziecka z Polesia*, Lublin 2006; Polish

Również późniejsza Ambasador, Beata Stoczyńska, akredytowana już w Nowej Zelandii, mianowała 1 lutego 2011 r. Winsome Dormer na polską Konsul Honorową w nowo wyznaczonym okręgu konsularnym – Wyspie Południowej, w Christchurch¹¹. Podobnego zaszczytu dostąpił Bogusław Nowak, który zastąpił 11 grudnia 2013 r. Johna Roy-Wojciechowskiego w Auckland¹². W tym miejscu należy jasno podkreślić znaczącą rolę żon Konsuli, Valerie Roy-Wojciechowski oraz Marii Nowak. Obie panie są inicjatorkami, ale też głównymi wykonawcami wielu projektów polonijnych, wydarzeń kulturalnych związanych ze świętami państwowymi i kościelnymi. Prowadzą one również działalności gospodarcze swoich mężów. Należy w tym miejscu przypomnieć, iż funkcja konsula honorowego jest nieodpłatna¹³. Niedoceniana tak wielokrotnie wymiana turystyczna stanowi coraz częściej zacin do przybliżenia relacji obywateli dwóch państw, a w następnej kolejności, do utrzymywania międzynarodowych stosunków dyplomatycznych. Maria Nowak jest współwłaścicielem biura podróży, kierującego swoją ofertę głównie do polskich turystów¹⁴. Podobnym przykładem na Oceanie Spokojnym jest aktywność Konsul Honorowej Bożeny Jarnot w Honolulu, również dyrektor agencji turystycznej. Dynamicznie promuje ona polską kulturę wśród Hawajczyków, w tym samym czasie propaguje tradycje tego amerykańskiego stanu w Polsce. Obie panie dokładają starań, by poprzez prowadzenia prywatnej działalności gospodarczej, dbać w tym samym czasie także o interesy Rzeczypospolitej wraz z kreowaniem jej dobrego i nowoczesnego wizerunku na terenie swoich Wysp¹⁵.

Heritage Trust Museum, strona domowa, <http://www.polishheritage.co.nz/> (dostęp: 1.08.2015).

- 11 Decyzja nr 7 Ministra Sprawy Zagranicznych z 1 lutego 2011 r. w sprawie ustanowienia Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Christchurch; list do autorki z Ambasady RP w Wellington z dnia 12 maja 2011 r.
- 12 List Bogusława Nowaka do autorki z dnia 3.12.2013; rozmowa z dr Dariuszem Zdziechem, prezesem Towarzystwa Naukowego Australii, Nowej Zelandii i Oceanii, ANZORA, Warszawa, 12.11.2013.
- 13 Autorka przekonała się osobiście o wielosektorowej działalności żon konsuli podczas swojego kilku miesięcznego pobytu naukowego w Nowej Zelandii w 2015 r.; P. Czubik, M. Kowalski, *Konsul honorowy: studium prawnomiędzynarodowe*, Kraków 1999, s. 91–93, 101.
- 14 Por. *Greenlite.travel*, strona domowa, <http://www.greenlite.travel/> (dostęp: 1.08.2015).
- 15 Konsulat Honorowy RP w Honolulu, strona domowa, <http://mojehawaje.pl/konsulat/> (dostęp: 1.08.2015).

Z komparatystycznego punktu widzenia ciekawym wydaje się być porównanie dokonań obu pań – byłej Ambasador w Wellington, Beaty Stoczyńskiej, sprawującej obecnie funkcję dyrektora Departamentu Azji i Pacyfiku¹⁶ przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz Konsul Honorowej w Christchurch Winsome Dormer, dyrektor „Independent Provedoring New Zealand Ltd.”, przedsiębiorstwa morskiego aktywnie angażującego się w działalność polskich flot rybackich. Beata Stoczyńska¹⁷, złożyła listy akredytacyjne Gubernatorowi Generalnemu dnia 25 lutego 2010 r., dzięki mianowaniu jej przez Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Doceniono jej szereg zasług w rozwój współpracy polsko-nowozelandzkiej jeszcze od 1993 r. Pełniła ona bowiem funkcję doradcy ministra spraw zagranicznych w Departamencie Afryki, Azji, Australii i Oceanii, przemianowanym na Departament Azji, Australii i Ameryki Łacińskiej, a funkcjonujący obecnie pod nazwą Departament Azji i Pacyfiku¹⁸. Podobnie, jak przywołana wcześniej Ambasador w Nowej Zelandii i Australii Agnieszka Morawińska, obecnie dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie, swoje urzędowanie poświęciła przede wszystkim na promocję tradycji o historii Polski na Wyspach stawiając na dyplomację kulturalną¹⁹. Na pewno miało to swoje przełożenie na nikły rozwój bilateralnej wymiany handlowej. Z drugiej jednak strony, Polska zyskała ostatecznie pewną rozpoznawalną i docenianą markę przez osoby z wielu różnych sektorów.

Do głównych kierunków działalności urzędu konsularnego w Christchurch należy zaliczyć przede wszystkim prawnomiędzynarodową opiekę nad obywatelami polskimi i statkami pod polską banderą wraz z ich pasażerami, a także załogą podczas pobytu na terenie okręgu konsularnego

---

16 O fenomenie Polek sprawujących najwyższe funkcje w instytucji publicznych czyt. A. Sural, *Dyrektorki*, „Culture.pl” 26 VII 2015.

17 Od 17 września 2014 r. przedstawicielem dyplomatycznym Rzeczypospolitej Polskiej w Nowej Zelandii jest Zbigniew Gniatkowski.

18 Postanowienie Prezydenta RP w sprawie mianowania Beaty Stoczyńskiej z 24 listopada 2009 r. (M.P. 2009 nr 81, poz. 1003); K. Szczepanik, A. Herman-Łukasik, B. Janicka, *Stosunki dyplomatyczne Polski: informator: Azja, Zakaucazie, Australia i Oceania 1918–2009*, t. III, Warszawa 2010, s. 207–210.

19 Warto tu przywołać choćby organizację licznych wydarzeń literacko-muzycznych czy otwarcie Sali Solidarności na Uniwersytecie Canterbury w Christchurch oraz Szlak Wielkich Polaków, tablice pamiątkowe umieszczone w wielu miejscach na terenie Wysp.

(Wyspy Północnej – J.S.)²⁰. Wiele wartościowych znajomości, w tym z przedstawicielami grup polonijnych, Winsome Dormer zawdzięcza wyłącznie sobie, choć nie posiada polskich korzeni ani nie zna języka polskiego. Była ona jednak świadoma konieczności poznania kultury kraju znad Wisły, wartości jego obywateli, by móc lepiej nawiązywać dwustronne interesy oraz międzykontynentalną wymianę handlową. Stąd udział pani Konsul w spotkaniach Polonii, organizacji dyplomatycznych wydarzeń w Christchurch i Wellington, a także lokalna działalność przy samorządzie i bibliotekach celem umocnienia więzów polsko-nowozelandzkich²¹.

Żona obecnego Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Wellington sprawuje podwójną funkcję. Zgodnie z zasadami przyjętymi w zwyczaju prawnomiędzynarodowym, małżonek przedstawiciela dyplomatycznego pomaga w wykonywaniu oficjalnych, państwowych ról. Jednak Agnieszka Kacperska jest także konsulem generalnym w Nowej Zelandii. Najważniejszym i najbardziej uciążliwym prawnie zajęciem jest na tej placówce przyjmowanie wniosków o nadania bądź uhonorowanie rzekomo posiadanego polskiego obywatelstwa. Wiele bowiem osób argumentuje, iż posiada pochodzenie osób jednej z kluczowych fali polskich emigracji, przede wszystkim Dzieci z Pahiataua. Jednakże z braku posiadanych dokumentów jest to trudne, a często niemożliwe do wyegzekwowania. Kolejną istotną funkcją jest ustawiczne staranie o pozyskanie polskich partnerów przez nowozelandzkie przedsiębiorstwa. Ma temu służyć nowopowstała Izba Handlowa²². Pani Konsul patronuje także szeregowi wydarzeń kulturalnych, które mają za cel ukazanie polskiego dorobku,

20 Nowe biuro konsularne zostało otwarte dopiero 2 lipca 2011 r. Wywiad autorki z Winsome Dormer 16.03.2015 w Christchurch; Konsulat Honorowy Polski w Christchurch, strona domowa, <http://polishconsulate.co.nz/wordpress/home/about-us/> (dostęp: 1.08.2015).

21 *Ibidem*.

22 Należy uściślić, iż w pierwszej dekadzie 2015 r. powstały dwa przedsięwzięcia, które mają w swoim statucie wspieranie współpracy polsko-nowozelandzkich partnerów oraz pomoc w odnajdywaniu odpowiedników przedsiębiorstw w drugim państwie, a przez to zwiększenia wymiany gospodarczej i indeksu handlowego. Z inicjatywy Ambasady RP w Wellington powstaje Izba Handlowa z patronatem Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a w Auckland, skupiająca prywatnych inwestorów na terenie Nowej Zelandii „POLANZ” – Polish-New Zealand Business Association Inc. Więcej na ten temat: „POLANZ” – Polish-New Zealand Business Association Inc., strona domowa, <http://polanz.nz/> (dostęp: 1.08.2015).

znajdującego się wszak w tej samej kulturze judeochrześcijańskiej, co Nowa Zelandia. Stąd wszelkie spotkania z muzyką, literaturą czy filmem polskim spotykają się z ogromnym zaciekawieniem i dobrym przyjęciem ze strony Nowozelandczyków. Nietypowe dla Wyspiarzy polskie święta kościelne czy państwowe, choćby te mniej oficjalne, jak Dzień Kobiet, stanowią również idealną okazję do promocji Polski, jej wartości wraz ze zwyczajami zwykłych Polaków. 12 marca 2015 r. Agnieszka Kacperska zorganizowała przyjęcie na cześć Dnia Kobiet. Zaproszone zostały członkinie korpusu dyplomatycznego urzędujące w stolicy, przedstawiciele środowiska akademickiego, tj. Victoria University of Wellington, a także działacze polonijni. Co warto podkreślić, podczas spotkania miał miejsce odczyt tłumaczenia wiersza Haliny Poświatowskiej na język maoryski²³ i angielski. Było to już kolejne wydarzeniu, podczas którego zaprezentowano tłumaczenie dzieł polskich twórców wybranemu kręgowi odbiorców stolicy²⁴.

Do Ambasady nowozelandzkiej w Warszawie 19 lipca 2013 r. została akredytowana Wendy Hinton. Jak podkreśla pani Ambasador, począwszy od powstania placówki nowozelandzkiej (2005 r. – J.S.), podstawowym celem działalności misji jest budowanie świadomości na temat państwa *Aotearoa*²⁵ w Polsce, jak również przekonanie Nowozelandczyków, że Polska ma im wiele do zaoferowania, jako rosnąca gospodarka oraz znaczący polityczny gracz w środkowej i wschodniej Europie. Wendy Hinton zabiega o „rozwój lub często zbudowanie od podstaw współpracy w szeregu dziedzin; od produkcji i usług, przez naukę i edukację, po produkcję filmową czy turystykę”²⁶. Co ważne, a niedocenianie ani tym bardziej nie wykorzystywane przez większość dyplomacji europejskich, Nowa Zelandia sprawnie wykorzystuje filmografię na rzecz promocji

23 Język maoryski jest drugim oficjalnym językiem na terenie Nowej Zelandii od 1987 r. na podstawie specjalnie w tym celu uchwalonej ustawy Maori Language Act 1987 z 20 lipca 1987 r. (Public Act 1987 No 176).

24 *Poświatowska w wydaniu nowozelandzkim z okazji Dnia Kobiet*, wywiad autorki z Konsul Generalną w Wellington, 2.03.2015, http://www.wellington.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/poswiatowska_po_maorysku_z_okazji_dnia_kobiet (dostęp: 1.08.2015).

25 Oficjalna nazwa państwa w języku maoryskim oznaczająca „Kraj długiej białej chmury”.

26 Fragment wystąpienia powitalnego Ambasador Hinton podczas konferencji „Australia, Nowa Zelandia – polityka dobrobytu” na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Lublinie 31.05.2014 r.; *Southlanders urged to explore Polish market*, „The Southland Times” 14 V 2013.

kraju i własnej tożsamości. Stąd, premiery ekranizacji powieści, które obsadzono na Wyspach są doskonałą okazją do upowszechniania wiedzy o państwie Maorysów, także przez placówkę w Polsce²⁷. Do pomocy pani Ambasador została przydzielona Anne Cawthorn, która objęła stanowisko zastępcy szefa misji. Oficjalnie przyłączyła się do zespołu pracowników ambasady w czerwcu 2015 r.²⁸

Dwie kolejne kobiety, które wpisują się w promocję relacji polsko-nowozelandzkich na terenie Polski to posłanka Ligia Krajewska oraz szef kuchni Ilona Zdziech. Pierwsza z pań zajmuje stanowisko przewodniczącej sejmowej Grupy Parlamentarnej Polska-Nowa Zelandia. Patronuje pracom posłów na rzecz wzmocnienia wymiany handlowej, kulturalnej, a także samorządowej i rządowej pomiędzy Warszawą a Wellington. Organizuje również wydarzenia z udziałem polityków, dyplomatów oraz środowiska akademickiego, jak choćby sejmowa konferencja „Dzień Azji i Pacyfiku” w dniu 9 lipca 2015 r. czy uroczyste obchodzi 70. rocznicy przyjęcia do Nowej Zelandii Dzieci z Pahiatua dnia 21 października 2014 r. w Sejmie²⁹. Z kolei Ilona Zdziech to szef jedynej w Polsce restauracji z żywnością z Pacyfiku Południowego, przede wszystkim Nowej Zelandii, a także autorka unikatowej polskiej książki o kuchni *Aotearoa*³⁰. Swoimi, niepowtarzalnymi w tej części Europy, daniami uświetnia oficjalne wydarzenia organizowane w Ambasadzie nowozelandzkiej, a także wspomniane wcześniej premiery kina z Nowej Zelandii.

Na zakończenie należy przywołać najnowsze inicjatywy Polek na stałe mieszkających w Nowej Zelandii. Angażują się w one w działalność polonijną w formie oficjalnej, jako członkinie grup skupiających osoby polskiego pochodzenia w najważniejszych ośrodkach na terenie dwóch Wysp lub też jako niezależne od stowarzyszeń osoby prywatnie promujące rodzime tradycje. Pierwszą z nich jest Agnieszka Dawidowska

27 Mowa tu o adaptacjach powieści Johna Ronalda Reuela Tolkiena, „Władcy pierścieni” i „Hobbita”. Szerzej na ten temat zob. cenionego badacza kinematografii nowozelandzkiej oraz twórczości Petera Jacksona, dr Alfio Leotta z Victoria University of Wellington: A. Leotta, *Touring the Screen: Tourism and New Zealand Film Geographies*, Wellington 2011.

28 List do autorki z Ambasady Nowej Zelandii, 1.07.2015.

29 Autorka stale współpracuje w Komisją biorąc aktywny udział w wydarzeniach sejmowych oraz naukowych. Więcej o działalności Ligii Krajewskiej. Por. Ligia Krajewska, strona domowa, <http://ligiakrajewska.pl/> (dostęp: 1.08.2015).

30 I. Zdziech, *Kuchnia Nowej Zelandii*, Warszawa 2013.

– pomysłodawca i redaktor „Gazety Polonia”. Ten miesięcznik, powstały w czerwcu 2015 r., jest dwujęzyczny, wielotematyczny, ale jak zaznaczają autorzy, ma on charakter wyłącznie edukacyjno-informacyjny. „Chcemy promować kulturę, historię i tradycje polskie w krajach Pacyfiku, a także promować i szerzyć kulturę Nowej Zelandii [...] w Polsce”³¹. Co charakterystyczne dla Polonii nowozelandzkiej, jest ona bardzo zróżnicowana poprzez wiele różnych w czasie i w swojej przyczynie fal emigracji. Stąd trudno jest stworzyć jednolite ramy funkcjonowania wspólnot czy stowarzyszeń Polaków, które często zmieniają nazwy, rozwiązują się czy powstają zupełnie nowe. Dlatego też, inicjatywa jaką jest „Gazeta Polonia” daje nowe światło na integrację środowiska polonijnego oraz jego percepcję w najliczniejszym i najbardziej wpływowym mieście w Nowej Zelandii, Auckland.

Eva Niedzielski jest natomiast przewodniczącą stowarzyszenia polonijnego w mieście Tauranga w najbardziej turystycznym regionie Wyspy Północnej, Bay of Plenty. *Polish Community Trust* składają się osoby o polskich korzeniach, jednak urodzone w różnych państwach. Co symptomatyczne dla tej Polonii, angażuje się ona w największą liczbę festiwali, w tym ogólnonowozelandzkich, prezentując nie tylko swoje zgrupowanie na forum mniejszości, ale Polskę i jej mieszkańców w ogóle. Corocznym wydarzeniem kulturalnym, w którym uczestniczy *Polish Community Trust*, jest kwietniowy *Tauranga’s Multicultural Festival*. Jak co roku, polska grupa taneczna cieszy się największym zainteresowaniem, przyciągając także nowozelandzkie media. Ponadto, dzięki zebranych funduszom ze sprzedaży polskich wypieków oraz żywności, finansowana jest szkoła języka polskiego. Eva Niedzielski jest także inicjatorką wielu wydarzeń, jak koncerty polskiej muzyki z udziałem nagradzanych na całym świecie twórców, wystawy znanych polskich fotografików czy odczyty tłumaczeń polskich dzieł literackich. Należy przy tym zaznaczyć, iż spotkania bardzo często są pretekstem do poważnych rozmów z samorządowcami, przedstawicielami ministerstw czy korpusem dyplomatycznym³².

31 Pełna nazwa miesięcznika to „Gazeta Polonia; Miesięcznik Polonii Nowa Zelandia”. Autorka jest redaktorem tematycznym gazety. Zob. *Gazeta Polonia; Miesięcznik Polonii Nowa Zelandia*, strona domowa, <http://www.gazetapolonia.com/index.php/auckland/> (dostęp: 1.08.2015).

32 Tu przykładem będzie wieczór muzyki i fotografii, który odbył się 28.03.2015 r. w Galerii Sztuki w Tauranga pod hasłem: *Music and Photography: Linking Cultures of Poland and New Zealand*. Swoje przemówienia mieli Ambasador Zbigniew

Podsumowując należy zgodzić z tezą jakoby rola Polek i Nowozelandek w procesie ustanawiania, a następnie umacniania więzi Warszawy z Wellington była wysoce istotna. W przeciwieństwie do ogólnie znanego, przebiegającego zgodnie z protokołem, nawiązywaniu stosunków dyplomatycznych, kobiety rzadko piastują wysokie stanowiska, a ich powinności sprowadzają się do działalności organizacyjnej czy charytatywnej. W historii relacji polsko-nowozelandzkich miała natomiast miejsce odwrotna sytuacja. To właśnie panie, jako konsule, ambasadorowie czy żony przedstawicieli dyplomatycznych, a także zwykli obywatele wpływają na kształt polityki międzynarodowej i kreowanie wizerunku swoich ojczyzn w państwie partnerskim. Dzięki temu możliwe jest ukazania tradycji i kultury Polski w Nowej Zelandii, a także promocja kraju Aotearoa nad Wisłą. Już teraz niesie to szereg możliwości dla obywateli, gospodarek czy wspólnych aktów na arenie międzynarodowej.

Bibliografia

Literatura

- Czubik P., Kowalski M., *Konsul honorowy: studium prawnomiędzynarodowe*, Kraków 1999.
- Jaworowska M., Gołębiowski B., *Nowozelandzkie rozmowy*, Warszawa 2004.
- Krzymowski M., *Ambasady będą zatrudniać żony ambasadorów*, „Wprost” 7 XI 2010.
- Leotta A., *Touring the Screen: Tourism and New Zealand Film Geographies*, Wellington 2011.
- Manterys S., *Dwie ojczyzny: polskie dzieci w Nowej Zelandii: tułacze wspomnienia*, Warszawa 2006.
- Pszczółkowska D., *Rozmowa z premier Nowej Zelandii*, „Gazeta Wyborcza” 25 V 2005.
- Roy-Wojciechowski J., Parker A., *Polski Nowozelandczyk: nadzwyczajna historia życia dziecka z Polesia*, Lublin 2006.

Gniatkowski, Konsul Bogusław Nowak, maoryski Minister Transportu Simon Bridges oraz burmistrz miasta Kelvin Clout. Więcej na temat bogatej działalności stowarzyszenia Ewy Niedzielski zob. Polish Community Trust, strona domowa, <http://polishcommunitytrust.weebly.com/about-us.html> (dostęp: 1.08.2015).

- Southlanders urged to explore Polish market*, „The Southland Times” 14 V 2013.
- Sural A., *Dyrektorki*, „Culture.pl” 26 VII 2015.
- Szczepanik K., Herman-Łukasik A., Janicka B., *Stosunki dyplomatyczne Polski: informator: Azja, Zakauckazie, Australia i Oceania 1918–2009*, t. III, Warszawa 2010.
- Z Sybiru na drugą półkulę: wojenne losy Polskich Dzieci z Pabiatua*, Lublin 2007.
- Zdziech D., *Pabiatua – „Mała Polska” małych Polaków*, Kraków 2007.
- Zdziech I., *Kuchnia Nowej Zelandii*, Warszawa 2013.

Dokumenty

- Decyzja nr 7 Ministra Sprawa Zagranicznych z 1 lutego 2011 r. w sprawie ustanowienia Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Christchurch.
- Maori Language Act 1987 z 20 lipca 1987 r. (Public Act 1987 No 176).
- Notatka o stosunkach gospodarczych z Polski z Nową Zelandią*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 31.03.2015.
- Postanowienie Prezydenta RP w sprawie mianowania Beaty Stoczyńskiej z 24 listopada 2009 r. (M.P. 2009 nr 81, poz. 1003);

Strony internetowe

- Gazeta Polonia; Miesięcznik Polonii Nowa Zelandia, strona domowa, <http://www.gazetapolonia.com/index.php/auckland/> (dostęp: 1.08.2015).
- Greenlite.travel, strona domowa, <http://www.greenlite.travel/> (dostęp: 1.08.2015).
- Konsulat Honorowy w Christchurch, strona domowa, <http://polishconsulate.co.nz/wordpress/home/about-us/> (dostęp: 1.08.2015).
- Konsulat Honorowy w Honolulu, strona domowa, <http://mojehawaje.pl/konsulat/> (dostęp: 1.08.2015).
- Ligia Krajewska, strona domowa, <http://ligiakrajewska.pl/> (dostęp: 1.08.2015).
- „POLANZ” – Polish-New Zealand Business Association Inc., strona domowa, <http://polanz.nz/> (dostęp: 1.08.2015).
- Polish Community Trust, strona domowa, <http://polishcommunitytrust.weebly.com/about-us.html> (dostęp: 1.08.2015).
- Polish Heritage Trust Museum, strona domowa, <http://www.polishheritage.co.nz/> (dostęp: 1.08.2015).

Inne

List do autorki od Bogusława Nowaka z Auckland, 3.12.2013.

List do autorki z Ambasady Nowej Zelandii z Warszawy, 1.07.2015.

List do autorki z Ambasady RP w Wellington, 12.05.2011.

Wykład Grzegorza Schetyny otwierający konferencję „Dzień Azji i Pacyfiku”, Warszawa, 9.07.2015.

Wykład Wendy Hinton otwierającym konferencję „Australia, Nowa Zelandia – polityka dobrobytu”, Lublin 31.05.2014.

Wywiad autorki z Agnieszką Kacperską w Wellington, 2.03.2015.

Wywiad autorki z Agnieszką Kozłowską-Korbicz w Auckland, 18.04.2015.

Wywiad autorki z Christopherem Finlaysonem w Wellington, 31.03.2015.

Wywiad autorki z Dariuszem Zdziechem, Warszawa, 12.11.2013.

Wywiad autorki z Winsome Dormer w Christchurch, 16.03.2015.

Wywiad autorki ze Zbigniewem Gniatkowskim w Wellington, 6.03.2015.